

והם נעשים תרין עיטרין בדעת דז"א ואלו התרין עיטרין נקראים כאן כתפין, וצריך להמשיך הארה מן הראש דא"א לרישא דז"א, כלומר שאלו ד' נימין שמאחורי רישא דא"א מגיעים עד ראש ז"א ויוצאים אותן הארות משם ובוקעים ראשו של ז"א. ועתה מובן מדוע שערי רישא דא"א ארוכות כי אם לא היו ארוכות לא היו מגיעות עד רישא דז"א. **מְהוּא מְשִׁיכָא דְמוּחָא לְמוּחָא דִּילֵיהּ** דהיינו מאותה ההמשכה של המוחא סתימאה דא"א למוח של ז"א, ולכן שערות דא"א ארוכים כדי שיגיעו לרישא דז"א. **וּבְגִינֵי בְּדָ לָא הוּוּ קְשִׁין** ומפני שעובר בתוך שערות דרישא דא"א משיכא דמוחא שהוא אור דמוחא סתימאה דא"א, לכן שערות דא"א לא היו קשות שאם היו קשות לא היה אפשר לאור מוחא סתימאה לעבור בתוכן כדמפרש רבי יצחק לקמן. והרב יפה שעה מפרש שכיון שהמשחא עילאה נמשך בתוכן לכן הן רכות כי כל דבר הטבול בשמן אפי' הוא קשה מכח טבולו בשמן הוא מתרכך. **וְעַל דָּא אֲתַחֲזוּן לְמַהוּי רְכִיבֵי** ולכן הן ראויות להיות רכות.

תַּאנֵּא מָאֵי דְכְּתִיב חֲכָמוֹת בְּחוּץ תְּרוּנָה. וְלְבַסּוּף פְּתִיב בְּרַחוּבוֹת תַּתְּנָן קוּלָּה. הָאֵי קָרָא לָאוּ רִישֵׁיהּ סִיפֵיהּ. וְלָאוּ סִיפֵיהּ רִישֵׁיהּ למדנו מה שאמר הכתוב "חכמות בחוץ תרונה" פתח בלשון רבים, וסיים "ברחובות תתן קולה" בלשון יחיד, וא"כ הפסוק הזה אין תחילתו כסופו ולא סופו כתחילתו כי פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד. **אַלָּא חֲכָמוֹת בְּחוּץ תְּרוּנָה** ומתוך, אלא מה שכתוב חכמות בחוץ תרונה בלשון רבים הענין הוא. **כִּד נְגִיד מְמוּחָא סְתִימָאָה דְאַרְיָא אַנְפִּין, לְמוּחָא דְזַעִיר אַנְפִּין**

בְּאִינּוֹן נִימִין כאשר נמשך האור של מוחא סתימאה דא"א לירד דרך אותם ד' נימין
 דשערי שמאחורי רישא דא"א למוח של ז"א, וראש האור העליון דנימין עדיין מחובר במוחא
 סתימאה וראש האור התחתון דנימין נכנס בתוך מוח ז"א. **בְּאֵלוֹ מִתְחַבְּרֵן לְבַר**
תִּירִין מוֹחִין וְאֶתְעֵבִיד חֵד מוֹחָא נחשב כאלו מתחברים בחוץ במקום
 הנימין שני המוחין של א"א ושל ז"א, ונעשים מוח אחד דקיימא לן ניצוק חיבור, וז"ש הפסוק
 חכמות של א"א ושל ז"א בחוץ תרונה בחוץ במקום הארבע נימין תרונה, מקימים קול רינה
 כדמיון נימי הכינור. **בְּגִין דְּלִית קִיּוּמָא לְמוֹחָא תִּתָּאָה אֵלָא**
בְּקִיּוּמָא דְמוֹחָא עֲלָאָה לפי שאין קיום למוח התחתון של ז"א אלא בקיום של
 מוח העליון דא"א, שאם לא ישפיע מוחא סתימאה דא"א למוחא דז"א אי אפשר לז"א
 להתקיים, ולכן אפי' שבעיקר המוחין של ז"א נמשכים מאו"א, בכל זאת חייבים להמשיך אור
 ממוחא סתימאה דא"א לז"א כדי שיהיה להם קיום והעמדה. **וְכַד נְגִיד מִהָאֵי**
לְהָאֵי, בְּתִיב תִּתֵּן קוּלָּהּ חֵד וכאשר נמשך אור המוחין מא"א לז"א בראשו
 שנקרא "רחובות", כיון שהוא מקום רחב ואינו צר כשערות א"א, אז כתוב תתן קולה בלשון
 יחיד כי שני מוחין יתחברו יחד ושם תתן קולה, ולא בהיות אור המוחין תוך מוחא סתימאה.
וּבְגִין דְּנְגִיד מְמוֹחָא לְמוֹחָא בְּאִנּוֹן נִימִין, אִנּוֹן לָא
אֲשִׁתְּפָחוּ קְשִׁישִׁין ולפי שנמשך אור ממוחא סתימאה דא"א למוחא דז"א דרך אותם
 נימין שהם חלולים והם צנורות להוריד השפע, לכן שערות הראש דא"א לא נמצאות קשות
 שהן בחינת דין והן לא בחינת דינים. **מָאֵי טַעְמָא מְשוּם דְּאֵי אֲשִׁתְּפָחוּ**
קְשִׁישִׁין, לָא נְגִיד חֲכַמְתָּא לְמוֹחָא בְּהוּן ושואל, מה הטעם
 שהשערות רכיכין, ומסביר שאם היו נמצאים קשים לא היה נמשך בהם אור ממוחא סתימאה

למוח של ז"א. **בְּגִינֵי כֶּךָ לֵית חֲכָמָתָא נְפָקָא מְבַר נֶשׁ דְּאִיהוּ קְשִׁישָׁא וּמְאִירֵי דְרִגְזָא דְכְּתִיב דְּבִרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נְשָׁמַעִים** ומפני הטעם הזה שאמרנו שאם היו השערות קשות לא היה נמשך אור מו"ס

בתוכן, נלמד מזה שאין חכמה יוצאת מאדם קשה ואיש כועס ואפי' שהוא חכם אין חכמתו יוצאת ממנו לאחרים, כמ"ש דברי חכמים בנחת נשמעים וכידוע מה שאמרו רבותינו אין הקפדן מלמד. **וּמִהָכָא אֹלְיָפְנָא מָאן דְּשַׁעְרוּי דְרִישִׁיה קְשִׁישָׁן, לָא**

חֲכָמָתָא מְתִישְׁבָּא עִמֶיהָ ומכאן אנחנו לומדים עוד כי מי ששערות ראשו קשות אין החכמה מתיישבת עמו, כלומר אין לו ישוב הדעת כי הוא קפדן וכעסן, כמו שאמרו חז"ל על הפסוק ויקצוף משה מלמד שנסתלקה ממנו הלכה, והודיע לנו שלא רק שאינו יכול

ללמד לאחרים אלא שחכמתו מסתלקת ממנו [נח]. **וְעַל דָּא אֵינוֹן אַרְיֵי לְמִיתֵי תוֹעֵלְתָא לְכָלָא. מָאֵי לְכָלָא. לְמִיעַל עַל חוּטָא דְשִׁדְרָא דְמֵתִשְׁקִין מִן מוֹחָא** ושואל, למי התועלת לכל שאמרת, ואומר

שאלו השערות דאחורי רישא דא"א יורדות ומכות בעורף של ז"א, ונכנסות ומאירות ומורידות שפע במח של ז"א שהוא על חוט השדרה, ומן השדרה יורד השפע ומשקה לכל הגוף דז"א. **וּבְגִין דָּא לָא תְּלֵי שַׁעְרָא דְרִישָׁא עַל שַׁעְרָא דְדִיקְנָא** ומטעם

שנאמר עתה בהמשך שלא יתערבו תקוני שערי דרישא עם תיקוני דיקנא, כי שערי דיקנא קשים, ורישא רכין, ולכן אין שערות הראש משתלשלות ומתערבות עם שערות הזקן.

אור הרשב"י

[נח] וראינו שבחמשה מקומות נעלמה ההלכה צי'-צלפחד, פי'-פסח שני, ד'-כזבי בת צור. ממשה רבנו וסימנך מנצפ"ך שהם בחינת דין. מי'-מקושש עצים, ני'-נוקב שם המקלל, (מפי רבי נתנאל יהודה הי"ו)

הלימוד היומי

דְּשַׁעְרָא דְרִישָׁא תְּלִי וְסָלִיק עַל אוֹדְנִין לְאַחֲרוּי וְלֹא תְּלִי
עַל דִּיקְנָא דשערות הראש תלויות ומשולשלות מעל האזנים מאחוריו ואינן תלויות על
הזקן. מְשׁוּם דְּלֹא אֲנַטְרִיךְ לְאַתְעָרְבָא אֲלִין בְּאֲלִין. דְּכֻלְהוּ
מִתְפָּרְשֵׁן בְּאוֹרְחֵיהוּ וְהַטַּעַם הוּא בְּגַלְל שְׂאִינן צְרִיכֹת שִׁיתְעַרְבְּבוּ אֵלּוּ בְּאֵלּוּ,
שכל אחת מהן צריכה להיות מופרדת ולילך לדרך שלה, של הראש שהן רכות לבדן, ושל
הזקן שהן יותר דין לבדן, ולא להתערבב יחד.

תַּאנְא, [טז] כְּלָהּוּ שְׁעֵרִי, בֵּין דְרִישָׁא בֵּין דְדִיקְנָא, כְּלָהּוּ
חֲוֵרֵי כְּתֻלְגָּא לַמְדֻנּוּ, כֹּל הַשְּׁעֵרוֹת בֵּין שֶׁל הָרֹאשׁ וּבֵין שֶׁל הַזֶּקֶן כֹּלֵם
לְבָנִים כְּשֶׁלֶג כִּי בִּא"א אֵין דִּינִים נְגַלִּים בְּהֵן אֵלֵא תְּכֻלִּית הַרְחֻמִּים. וְתַאנְא, אֲנַהּוּ
דְדִיקְנָא קְשִׁישָׁאֵי כְּלָהּוּ. מָאֵי טַעְמָא וְלַמְדֻנּוּ, עוֹד שְׂאוֹתָן שְׁעֵרוֹת שֶׁל

אור הרשב"י

באדר תנא כולהו שערי בין דדיקנא בין
דרישא כולהו חוורי כתלגא, ותאנא אינון
דדיקנא קשישאי כולהו וכו', הענין עם היות
שכל השערות הן דינים וברורי המלכים, עכ"ז
להיותן במקום גבוה בא"א, אין הדין שבהן
נגלה וכו', עכ"ז יש הפרש בין שערות הראש
לשערות דדיקנא, כי שערות רישא שעיען
יתיר, והן יותר דינין נכפיים, ומהמותר
והסיגים שנשאר מברורם הם דינין קשים, אך
ממותר ברורי שערי דדיקנא נפקו סיגים
וקליפות ממש, לכן הם קשישין יתיר ולא
שעיעין יע"ש. וזהו אומרו דאינון תקיפא
דתקיפין שמסיגיהם נפקו קליפות.

[טז] כאן נביא הקדמה להבין כיצד שערי
דיקנא דא"א הם דינים קשים ונקראים תקיפין
שבתקיפין והוא על פי מש"כ הרב במב"ש
(שער ג' ח"ב פ' י"א דף ע"א ע"א) וז"ל: וצריך
שתדע כי ענין אלו הי"ג תיקו"ד כולם הם
דינין תקיפין, והם נעשים מברורי המלכים
שנתבררו (שם) [מהם], ונעשו בחי"ג תקונים
אלו, ולא נפקי הני י"ג תקונים אלא ממוחא
סתימא, יען כל הברורין במחשבה איתברירו,
כי מוחא חכמה סתימא דא"א אידי נוקבא
לגבי כתר גולגלתא דא"א, ולהכי אתבררו
בה כל הני ת"ד מבחי' המלכים, כי לעולם
הנוק' היא המבררת המ"ן וכו', ולכן אמרו